

รายงานผลการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 33 โดยใช้รูปแบบ TPS Model
The Result of the Educational Quality Management in the Secondary
Educational Service Area Office 33 Using Team-Partnership-Success Model
(TPS Model)

สำเริง บุญโต

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

Samrueng Boonto

Director of the Secondary Educational Service Area Office 33, Surin, Thailand

บทคัดย่อ

รายงานเรื่องผลการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยใช้รูปแบบ TPS Model มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 และเพื่อรายงานผลการบริหารจัดการ คุณภาพการศึกษาโดยใช้รูปแบบ TPS Model โดยกระบวนการศึกษาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งพิจารณาจากผลการประเมินคุณภาพและคุณลักษณะ 3 ด้านคือ ด้านสถานศึกษา ด้านทีมบุคคลและ ด้านนักเรียน รายงานความสำเร็จตามรายละเอียดของงาน 3 ด้านคืองานภารกิจ (Function base) งานนโยบาย (Agenda base) และงานเชิงพื้นที่ (Area base) และความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการ คุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยใช้รูปแบบ TPS Model กลุ่มเป้าหมายเป็นบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหาร ครู และนักเรียนในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำนวน 85 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้คือ คู่มือการบริหาร จัดการคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา และคู่มือดำเนินงานระดับสถานศึกษาและแนวทางการ ประเมินความสำเร็จตามรูปแบบ TPS Model การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสอบถาม สัมภาษณ์ และสังเคราะห์เอกสารผลงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูล เชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยใช้รูปแบบ TPS Model ที่พัฒนาขึ้น อาศัยแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบคือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และ ผลผลิต โดยแต่ละองค์ประกอบจะมี 3 ส่วนย่อย ดังนี้ ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 3 ทีมได้แก่ ทีมบุคลากรในสำนักงาน ทีมผู้บริหารโรงเรียน และทีมครู ด้านกระบวนการ ประกอบด้วยการบริหาร การนิเทศติดตาม และการเรียนการสอน ที่เชื่อมโยงกับภารกิจงานและการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน และ ด้านผลผลิต ประกอบด้วยคุณภาพของโรงเรียนและทีมบุคคล และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพที่พัฒนาขึ้นว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ใน ระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ, การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา, การบริหารเชิงระบบ

*Corresponding author. E-mail: samrueng-b@gmail.com

2. ผลการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้รูปแบบ TPS Model พบว่า

2.1 ค่าเฉลี่ยผลการประเมินคุณภาพด้านสถานศึกษาเท่ากับ 4.51 ด้านทีมบุคคล เท่ากับ 3.72 (ได้แก่ ทีมบุคลากรในสำนักงาน เท่ากับ 3.70 ทีมผู้บริหารโรงเรียน เท่ากับ 3.87 และทีมครู เท่ากับ 3.59) และด้านนักเรียน เท่ากับ 3.30

2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 มีผลงานและประสบความสำเร็จระดับชาติและนานาชาติ ที่เป็นไปตามภาระงานทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ งานภารกิจ งานนโยบายและงานเชิงพื้นที่

2.3 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยใช้รูปแบบ TPS Model อยู่ในระดับมากที่สุด

ABSTRACT

The The objectives of the educational quality management in the secondary educational service area office 33 using Team-Partnership-Success Model (TPS Model) study were to develop the secondary educational service area office 33 educational quality management and to report the result of the education quality management participatory action research using TPS Model. The results of the study were the result of the quality evaluation and the 3 characteristics including schools, personnel team and students. The report of the achievement in 3 aspects including function based, agenda based and area based and the satisfaction toward the education quality management of the secondary educational service area office 33. The samples of the study were personnel in the secondary office, school administrators, teachers and students under the secondary educational service area office 33, totally 85 schools. The tools of the study were the education quality management manual and the school administration guideline and TPS Model achievement evaluation manual. The data were collected by asking, interviewing and document synthesis. The data were statistically analyzed to find the mean and standard deviation. The content analysis was used to find the qualitative data.

The result of the study pointed out as follows:

1. The educational quality management of the secondary educational service area office 33 using the developed TPS Model based on education system theory which includes input stage, processing stage and output stage. Each stage contains 3 elements. The input stage consists of 3 teams including office personnel, school administrators' team and teachers' team. The processing stage consists of the administration, supervision monitoring and teaching which related to the mission and cooperation. The output stage consists of the school quality, personnel quality and the desirable characteristics of the students. The development of the education management was defined by the appropriateness and the high achievability.

2. The results of the educational quality management using TPS Model

2.1 The mean score of the educational quality evaluation result was 4.51. The mean score of the personnel team aspect was 3.72 (the office personnel team aspect was 3.70, school administrators' team aspect was 3.87 and teachers' team aspect was 3.59) and the mean score of students' aspect was 3.30.

2.2 The Secondary Educational Service Area Office 33 accomplished national and international achievements which accordance with the 3 aspects including the function base, agenda base and area base.

2.3 The stakeholders were satisfied with the TPS model educational quality management of the secondary educational service area office 33 in the high level.

Keywords: Model development, Educational quality management, System theory

ความนำ

การบริหารจัดการภาครัฐ เป็นเป้าหมายสำคัญในประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ที่ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐมีการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการทำงานไปสู่ระดับมาตรฐานสากล (ธีระพงษ์ เฟ็งจันทร์, 2553) ทั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นสำนักงานที่จัดตั้งขึ้นโดยเจตนากระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปให้หน่วยงานที่มีหน้าที่บริหารและจัดการศึกษาโดยตรง และเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในรูปแบบคณะกรรมการ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการ ตามมาตรา 34 ให้ระบุอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ซึ่งหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษาอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารและการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 รวมทั้งตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) โดยที่การจัดการศึกษาแบบเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการจัดการศึกษาในรูปแบบของการใช้พื้นที่เป็นฐานที่มุ่งความเป็นอิสระ คล่องตัวในการบริหารจัดการที่ใกล้ชิดประชาชนและหน่วยปฏิบัติหรือสถานศึกษา เป็นท้องถิ่นทางการศึกษาที่มีขนาดของความพอดี สามารถจัดการและตอบสนองต่อการแก้ปัญหาได้สอดคล้องกับสถานการณ์และฉับไว โดยได้รับการกระจายอำนาจและความเป็นอิสระทางการบริหารจัดการศึกษาจากหน่วยเหนือหรือส่วนกลาง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554) ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ และยุทธศาสตร์ด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ (ราชกิจจานุเบกษา, 2561)

จากการศึกษาวิจัยและการสรุปการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นได้ว่า สำนักเขตพื้นที่การศึกษา เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพน้อย และประสิทธิผลในการดำเนินการอันมีพื้นฐานมาจากการยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในกรอบงานที่เน้นคุณภาพโดยรวมของการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (ธีระพงษ์ เฟ็งจันทร์, 2553) สอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2554) พบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษาคือ ปัจจุบันมีกฎหมายและระเบียบที่กระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม แต่สามารถบริหารจัดการศึกษารองรับการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่เขตพื้นที่การศึกษาได้ในระดับหนึ่ง โดยเป็นการบริหารจัดการที่ประสบความสำเร็จเป็นด้าน ๆ มากกว่าเป็นองค์รวม

ดังนั้นหากมีการนำปัญหามาแก้ไขปรับปรุงโดยใช้แนวทางการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารราชการที่ทำให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชนเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ดำเนินภารกิจตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด สร้างความพึงพอใจให้เกิดกับผู้รับบริการและประชาชน ดำเนินงานแล้วให้เกิดความคุ้มค่า จะทำให้การบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษามีประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษารวมทั้งสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สูงขึ้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการให้ความสนใจและศึกษาวิจัยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาและเป็นแบบอย่างในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐต่อไป

การศึกษาผลการวิจัยของ สุวิทย์ มุกดาภิรมย์ (2552) เรื่องรูปแบบการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ พบว่า มุ่งองค์ประกอบของรูปแบบ จำนวน 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของเขตพื้นที่การศึกษา 2) การจัดแบ่งงานและความเชี่ยวชาญเฉพาะอย่าง 3) การบังคับบัญชา 4) อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ 5) การปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบการรวมอำนาจและการกระจายอำนาจ 6) การมีส่วนร่วมและแรงจูงใจ 7) ระบบที่มีการประสานสัมพันธ์ต่อกัน และ 8) ระบบที่มีการเปลี่ยนแปลง และพบว่ารูปแบบการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติทุกองค์ประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยและพัฒนารูปแบบกลไกการส่งเสริมการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาพบว่า มี 8 หลักการที่พึงยึด เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจรองรับการกระจายอำนาจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1) หลักความเป็นอิสระ 2) หลักการเสริมพลัง 3) หลักการเชื่อถือและไว้วางใจ 4) หลักความยืดหยุ่นของการบริหารจัดการ 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล 6) หลักการมีส่วนร่วม 7) หลักการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ และ 8) หลักการบริหารจัดการที่ดี โดยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เป็นข้อค้นพบจากงานวิจัยได้แก่ นำระบบคุณธรรม/ธรรมภิบาลและการบริหารจัดการที่มาใช้ในการบริหารจัดการของเขตพื้นที่การศึกษา พัฒนาภาวะผู้นำของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 33 โดยการนำองค์กรของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ที่สอดคล้องและเป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย โดยมีพันธกิจคือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรและค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม การบูรณาการการจัดการศึกษา และเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา อีกทั้งยังยึดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด 4 ปี (พ.ศ.2561 – 2564) ของจังหวัดสุรินทร์ ที่มีแผนงานด้านการศึกษาโดยเน้นการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่

ซึ่งบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 มีโรงเรียนในสังกัด จำแนกตามเครือข่ายการบริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขต เป็น 8 สหวิทยาเขต รวมทั้งสิ้น 85 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 52,791 คน มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 2,862 คน พนักงานราชการ (ครูผู้สอน) จำนวน 239 คน พนักงานราชการ (นักการภารโรง 17 คน) ลูกจ้างประจำ 95 คน ครูอัตราจ้างโครงการต่าง ๆ 186 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2560) และโรงเรียนมีผลการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ.รอบสาม (ข้อมูล ณ วันที่ 20 มีนาคม 2560) พบว่าโรงเรียนได้รับการรับรองมาตรฐาน จำนวน 56 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 65.88 ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน 29 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 34.12

ด้วยความสำคัญดังกล่าว และสภาพการจัดการศึกษา รวมถึงความต้องการจำเป็น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จึงมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพ และผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกทุกโรงเรียน โดยเริ่มจากการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษาประชุมร่วมกัน กำหนดแนวทางในการบริหารจัดการคุณภาพการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา และระดมความคิดจากผู้เกี่ยวข้องได้แก่ ประธานสหวิทยาเขต 8 สหวิทยาเขต ผู้ทรงคุณวุฒิ บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารและครู โดยมีเป้าหมายสำคัญร่วมกันคือ ความสำเร็จ (Success) จึงได้สังเคราะห์วิธีการบริหารจัดการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา ประสพการณ์และผลจากการบริหารการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ถึง 2560 เพื่อกำหนดเป็นรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพศึกษา โดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบคือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต จำแนกองค์ประกอบเป็น 3 ส่วนย่อยดังนี้ ด้านปัจจัยนำเข้า เป็นกลุ่มของบุคลากร ด้านกระบวนการเป็นการบริหาร การนิเทศติดตาม และการเรียนการสอน ที่เชื่อมโยงกับภารกิจงานและการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน และด้านผลผลิตที่มุ่งถึงคุณภาพของโรงเรียนและทีมบุคคล และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยกำหนดชื่อรูปแบบการบริหารเป็น TPS Model ซึ่ง T ย่อมาจากคำว่า Team, P ย่อมาจาก Partnership และ S ย่อมาจาก Success มีหลักการของรูปแบบคือ การบูรณาการนโยบายต้นสังกัด ภารกิจ กิจกรรม ความรับผิดชอบ ทรัพยากร บุคลากร ผู้ทรงคุณวุฒิ และเทคโนโลยี นำมาหลอมรวมเป็นนโยบายและยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เน้นการทำงานเป็นทีมและเน้นการเข้าใจ การยอมรับ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน โดยมีค่านิยมหลักในการทำงานร่วมกันคือ “ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมกันรับผิดชอบ” และเป็นการพัฒนาที่ต่อเนื่อง เป็นพลวัต (Dynamic) ซึ่งเริ่มนำรูปแบบนี้มาใช้ครั้งแรกอย่างเป็นทางการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2560 เป็นต้นมา ทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 มีการบริหารแบบบูรณาการและเชื่อมโยงภารกิจ และสามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

วัตถุประสงค์ของการรายงาน

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
2. เพื่อรายงานผลการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยใช้รูปแบบ TPS Model ที่พิจารณาจาก
 - 2.1 ผลการประเมินคุณภาพและคุณลักษณะ 3 ด้านคือ ด้านสถานศึกษา ด้านทีมบุคคล และด้านนักเรียน
 - 2.2 รายงานความสำเร็จตามรายละเอียดของงาน 3 ด้านคือ งานภารกิจ (Function base) งานนโยบาย (Agenda base) และงานเชิงพื้นที่ (Area base)
 - 2.3 ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยใช้รูปแบบ TPS Model

กรอบแนวคิดของรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ดังภาพประกอบ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษา

1. **กลุ่มเป้าหมาย** การศึกษาครั้งนี้กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ครอบคลุมทั้งหน่วยงานและบุคลากร ในปีการศึกษา 2561 จำแนกได้ดังนี้

1.1 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 และโรงเรียนในสังกัด รวมทั้งสิ้น 85 โรงเรียน

1.2 บุคลากร ได้แก่

1.2.1 บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งสิ้น 60 คน

1.2.2 บุคลากรในโรงเรียนทุกโรง จำแนกเป็นนักเรียน จำนวน 52,791 คน ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 2,862 คน พนักงานราชการ (ครูผู้สอน) จำนวน 239 คน พนักงานราชการ (นักการภารโรง 17 คน) ลูกจ้างประจำ 95 คน และครูอัตราจ้างโครงการต่าง ๆ 186 คน รวมทั้งสิ้น 56,190 คน

2. กระบวนการปฏิบัติการ

2.1 กรอบระยะเวลาในการศึกษาและพัฒนการใช้รูปแบบ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2560 – 2561

2.2 กระบวนการศึกษาและพัฒนา ในลักษณะเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

3. เครื่องมือและวิธีการที่ใช้

3.1 เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่

3.1.1 คู่มือการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาโดยใช้รูปแบบ TPS Model

3.1.2 คู่มือดำเนินงานระดับสถานศึกษาและแนวทางการประเมินความสำเร็จตามรูปแบบ TPS Model

3.1.3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยใช้รูปแบบ TPS Model

3.2 วิธีการปฏิบัติการ ได้แก่ การศึกษาและสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง การระดมความคิด กิจกรรมสนทนาแบบกลุ่ม (Focus Group) การประชุมเชิงปฏิบัติการ การปฏิบัติการภาคสนาม และการประชุมวิพากษ์ในระดับองค์คณะ เช่น การประชุมบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การประชุมผู้อำนวยการกลุ่ม การประชุมผู้บริหารสถานศึกษาประจำเดือน การประชุมประธานสหวิทยาเขต/ คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา (ก.ต.ป.น.) และการชี้แนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

4. ขั้นตอนการดำเนินงาน แบ่งเป็น 2 ระยะคือ

4.1 **ระยะที่ 1** การสร้างและพัฒนารูปแบบ ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1.1 ศึกษาสภาพปัญหา สารสนเทศ (3 ปีการศึกษาย้อนหลัง) และความต้องการการบริหารจัดการ พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 มีปัญหาในด้านความต่อเนื่องในการปฏิบัติตามนโยบาย การกำกับติดตามอย่างเป็นรูปธรรม ในด้านสารสนเทศมีการจัดระบบอยู่ในระดับดี ส่วนความต้องการการบริหารจัดการคือ ประสิทธิภาพการวางแผน ระบบการทำงาน และการควบคุม

กำกับติดตาม และนำไปเป็นข้อมูลฐานเพื่อการวางแผน พัฒนางานต่อไป

4.1.2 สร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ ตามขั้นตอนดังนี้

1) การศึกษาและสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม

2) ผู้นำองค์กรและบุคลากรในเขตพื้นที่การศึกษาทุกคนร่วมกันให้ข้อเสนอแนะและยกย่องรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ที่อาศัยแนวคิดเชิงระบบและการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน โดยอิงสารสนเทศจากข้อ 4.1.1

3) วิพากษ์และปรับปรุงรูปแบบ โดยผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ประธานสหวิทยาเขต คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. และการสนทนาแบบกลุ่ม

4) นำรูปแบบการบริหารจัดการมาทดลองใช้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 และโรงเรียนในสังกัดจำนวน 3 โรงเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โดยมีการกำกับ ติดตาม ผลการดำเนินงานและปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปใช้ดำเนินการในบางโรงเรียนของทั้ง 8 สหวิทยาเขต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560

5) ดำเนินการประเมินและยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการในประเด็นความเหมาะสม และความเป็นไปได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ ดร.วสันต์ชัย กากแก้ว มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ดร.รัตติมา พานิชอนุรักษ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 นายสมนึก ศูนย์กลาง อดีตผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 นายสมนึก ศูนย์กลาง อดีตผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 นายสมนึก ศูนย์กลาง อดีตผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนสุรวิทยาคาร และ ดร.จำรัส สอนกล้า ศึกษาพิเศษเชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

6) ปรับปรุงและพัฒนารูปแบบให้มีความสมบูรณ์ และนำไปพัฒนาเป็นคู่มือการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาโดยใช้รูปแบบTPS Model และคู่มือดำเนินงานระดับสถานศึกษาและแนวทางการประเมินความสำเร็จตามรูปแบบTPS Model เพื่อนำไปใช้จริงทุกโรงในปีการศึกษา 2561 ต่อไป

4.2 ระยะเวลาที่ 2 ศึกษาและรายงานการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ตามขั้นตอนดังนี้

4.2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยการนำของผู้อำนวยการ ได้ประกาศนโยบายการดำเนินการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาด้วยการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้รูปแบบ TPS Model ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ตามความสำเร็จ (Success) ของผลผลิตที่เกิดจากการใช้รูปแบบ ที่ประกาศให้ผู้บริหารโรงเรียนรับทราบในคราวประชุมประจำเดือน พฤษภาคม พ.ศ.2561 พร้อมรับเอกสารคู่มือการดำเนินงาน ทั้งนี้มอบแนวคิดและค่านิยมหลักในการบริหารคือ “ลึกซึ้งงานภารกิจ พิชิตงานนโยบาย ใส่ใจงานเชิงพื้นที่” และมอบนโยบายนี้ในกิจกรรมคาราวานนิเทศสำนักงานเขตพบเพื่อนครูทุกคน ณ จุดนิเทศทั้ง 8 สหวิทยาเขต ช่วงเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

4.2.2 ผู้บริหารโรงเรียนนำนโยบายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้รูปแบบ TPS Model ไปแจ้งต่อที่ประชุมบุคลากรของโรงเรียน นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องรับทราบทั่วกัน

4.2.3 โรงเรียนในสังกัดดำเนินงานตามนโยบาย และเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา ดำเนินการประเมินความสำเร็จตามรูปแบบ TPS Model (คุณภาพด้านสถานศึกษา ด้านทีมนักเรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านนักเรียน) โดยใช้แบบประเมินที่อยู่ในคู่มือ ทั้งนี้ได้มีการกำกับ ติดตามและนิเทศชี้แนะตลอดระยะเวลาการดำเนินงาน โดยผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการกลุ่ม ศึกษานิเทศก์ และประธานสหวิทยาเขต

4.2.4 เมื่อสิ้นปีการศึกษา 2561 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ดำเนินการสำรวจผลงานและประสพความสำเร็จระดับชาติและนานาชาติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ที่เป็นไปตามภาระงานทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ งานภารกิจ งานนโยบาย และงานเชิงพื้นที่ และดำเนินการสอบถามความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกกลุ่มเป้าหมาย ต่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยใช้รูปแบบ TPS Model

4.2.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยคณะทำงานที่ได้รับการแต่งตั้ง ดำเนินการรวบรวมข้อมูล และจัดกิจกรรมประชุมปฏิบัติการจัดทำ วิเคราะห์ สรุป และเขียนรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้รูปแบบ TPS Model

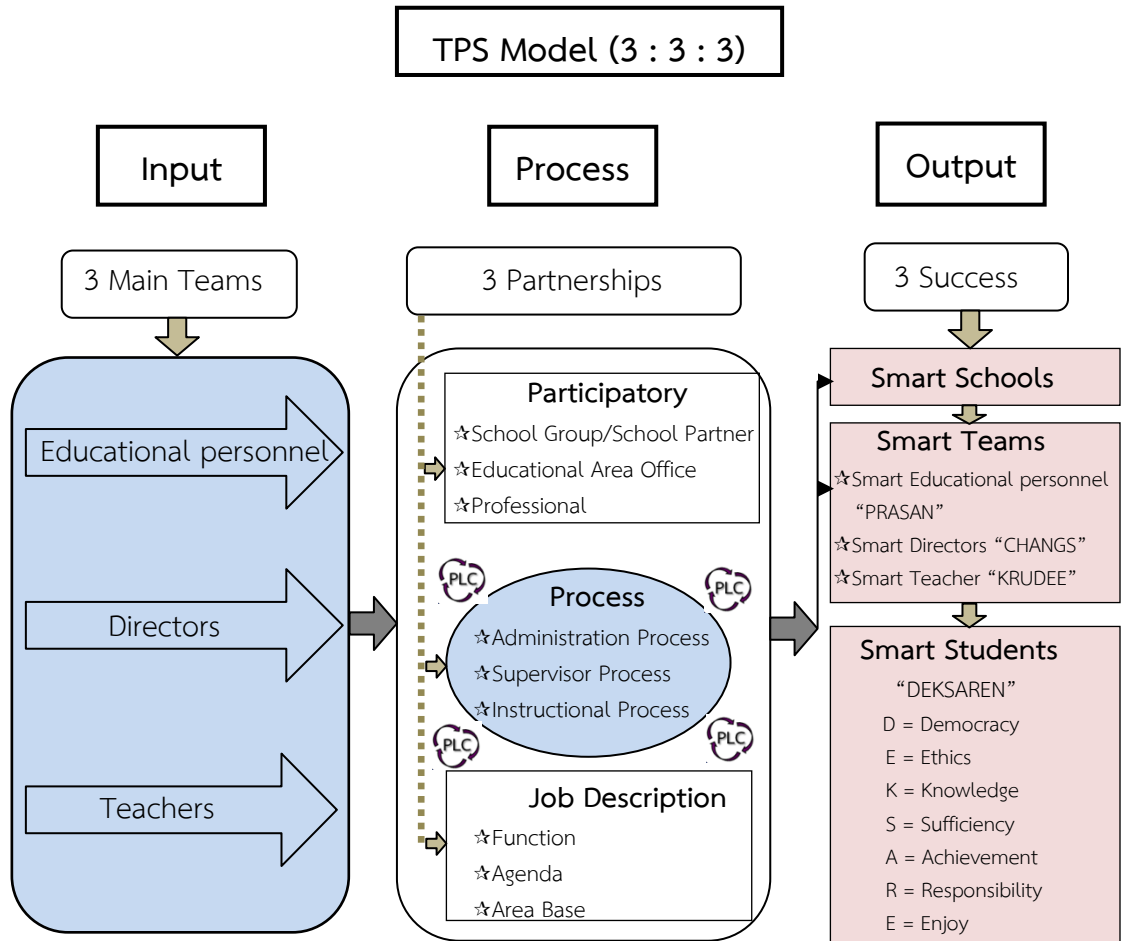
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้วิธีการทางสถิติเพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เก็บรวบรวมจากการสังเกต สอบถาม สัมภาษณ์ และถอดเทปบันทึกเสียง แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์สรุปข้อค้นพบต่าง ๆ และนำเสนอข้อมูลโดยภาพรวม

ผลการศึกษา รายงานตามหัวข้อดังนี้

1.การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยใช้รูปแบบ TPS Model ที่พัฒนาขึ้น อาศัยแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบคือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต โดยแต่ละองค์ประกอบจะมี 3 ส่วนย่อย ดังนี้ ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 3 ทีมได้แก่ ทีมบุคลากรในสำนักงาน ทีมผู้บริหารโรงเรียน และทีมครู ด้านกระบวนการ ประกอบด้วยการบริหาร การนิเทศติดตาม และการเรียนการสอน ที่เชื่อมโยงกับภารกิจงานและการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน และด้านผลผลิต ประกอบด้วยคุณภาพของโรงเรียนและทีมนักเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยมีผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิและยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพที่พัฒนาขึ้นว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด มีลักษณะเป็นแผนผังความสัมพันธ์ดังภาพประกอบ 2

ภาพที่ 2 ผังความสัมพันธ์การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยใช้รูปแบบ TPS Model

2. ผลการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยใช้รูปแบบ TPS Model พบว่า

2.1 ผลการประเมินคุณภาพด้านสถานศึกษา โดยใช้เกณฑ์การประเมินตามคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2560 มีจำนวน 8 งานคือ 1) งานแผนงานและงานประกันคุณภาพ 2) งานวิชาการ 3) งานกิจการนักเรียน 4) งานบุคคล 5) งานธุรการ 6) งานการเงินและพัสดุ 7) งานบริการอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และ 8) งานชุมชนและภาคีเครือข่าย โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 (ประเมินตามมาตราส่วน 5 ระดับ) คุณภาพด้านทีมบุคคล ประกอบด้วย 1) บุคลากรในสำนักงานเขต ประเมินตามคุณลักษณะ PRASAN 2) ผู้บริหารสถานศึกษา ประเมินตามคุณลักษณะ CHANGS และ 3) ครู ประเมินตามคุณลักษณะ KRUEE โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 (ประเมินตามมาตราส่วน 4 ระดับ) และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนประเมินตามคุณลักษณะ DEKSAREN โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 (ประเมินตามมาตราส่วน 4 ระดับ)

2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 มีผลงานและประสบความสำเร็จที่โดดเด่น ระดับชาติและนานาชาติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน ครูและบุคลากรทาง

การศึกษา นักเรียน ที่เป็นไปตามภาระงานทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ งานภารกิจ งานนโยบาย และงานเชิงพื้นที่
ปรากฏดังนี้

- 1) รางวัลสถานศึกษาและนักเรียนพระราชทาน ประเภทสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 1
โรง และนักเรียนรับรางวัลพระราชทาน จำนวน 2 คน รางวัลชมเชย 2 คน
- 2) รางวัลถ้วยพระราชทานต่าง ๆ ประเภทสถานศึกษา ครู นักเรียน
- 3) รางวัลโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน ระดับประเทศ จำนวน 1 โรง
- 4) รางวัลด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และต้นแบบการจัดการเรียนรู้บูรณาการทักษะ
ชีวิต ระดับ สพฐ. จำนวน 2 โรง
- 5) รางวัลสถานศึกษาและบุคลากรด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 4 โรง และบุคลากร
ลูกเสือ 8 นาย
- 6) รางวัลเสมา ป.ป.ส. ประเภทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บุคลากร สถานศึกษา และ
นักเรียน รวม 40 ราย
- 7) รางวัลประกวดโครงการ TO BE NUMBER ONE ต้นแบบระดับทอง (รักษาต้นแบบสู่
ระดับเพชรปีที่ 2) จำนวน 1 โรง
- 8) รางวัลเชิดชูเกียรติ MOE AWARDS ระดับกระทรวงศึกษาธิการ 5 สาขา รวม 52 ราย
- 9) รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ชนะเลิศระดับชาติ จำนวน 6 คน
- 10) รางวัลครูสุคติ จำนวน 7 คน
- 11) รางวัลในการแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับชาติ ครั้งที่ 67 ชนะเลิศเหรียญ
ทอง 3 รายการ รวมทุกเหรียญรางวัล 34 รายการ
- 12) รางวัลการเข้าร่วมประกวดแข่งขันระดับนานาชาติของนักเรียน เช่น การทดสอบทักษะ
ทางวิชาการ โครงการ หุ่นยนต์ นาฏมวยไทย เจียร์ลีดดิ้ง กีฬายาวชนและนักเรียน เป็นต้น
- 13) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ปีการศึกษา 2560 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย และวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ และมีผลรวมค่าเฉลี่ย อยู่ในลำดับที่ 3
เมื่อเทียบกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมด 15 เขต
- 14) มีโรงเรียนต้นแบบวิธีการปฏิบัติที่ดีที่สอดคล้องกับนโยบายต้นสังกัด (Best Practices)
ระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 12 รายการ

2.3 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยใช้รูปแบบ TPS Model อยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34)
อภิปรายผล

1. การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดย
ใช้รูปแบบ TPS Model นี้ อาศัยแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบเป็นฐานในการพัฒนารูปแบบคือ ปัจจัยนำเข้า
กระบวนการ และผลผลิต โดยยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพที่พัฒนาขึ้นว่ามีความเหมาะสม
และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ

1.1 ผู้นำของเขตพื้นที่การศึกษา มีวิสัยทัศน์ ภาวะความเป็นผู้นำ สามารถนำพองค์กรเพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา โดยสร้างแรงจูงใจและให้ความเชื่อมั่นกับทุกภาคส่วนว่า คุณภาพการศึกษาสามารถพัฒนาได้ รวมถึงใช้กระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม ลงมือปฏิบัติจริง และกำกับติดตามปรับปรุงการทำงานไปด้วยกัน

1.2 การพัฒนารูปแบบที่อาศัยฐานข้อมูลสารสนเทศของเขตพื้นที่การศึกษาและอิงนโยบายหน่วยงานต้นสังกัดและในท้องถิ่น รวมถึงความต้องการจำเป็นด้านการบริหารจัดการ

1.3 การดำเนินการสร้างและพัฒนารูปแบบ เป็นไปตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ คือ 1) การใช้ผลการศึกษาและสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาเป็นฐานคิดในการพัฒนา 2) การยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการที่อาศัยแนวคิดเชิงระบบและมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน 3) ผ่านการวิพากษ์และปรับปรุงรูปแบบ โดยใช้กระบวนการที่หลากหลาย 4) การนำรูปแบบการบริหารจัดการไปทดลองใช้และกำกับ ติดตามผลการดำเนินงานและปรับปรุงแก้ไขอย่างจริงจัง และ 5) ได้รับการประเมินและยืนยันรูปแบบการบริหารในประเด็นความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ทั้งนี้สอดคล้องกับ สุวิทย์ มุกดาภิรมย์ (2552) ที่ทำวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ พบว่ามีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติทุกองค์ประกอบ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2554) ที่พบว่า รูปแบบกลไกการส่งเสริมการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจรองรับการกระจายอำนาจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และงานวิจัยของ ชีระพล เพ็งจันทร์ (2553) ที่พบว่า ปัจจัยที่ค้นพบจากการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีความถูกต้อง เป็นไปได้และใช้ประโยชน์ได้จริง

2. ผลการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยใช้รูปแบบ TPS Model ปรากฏว่า ผลการประเมินคุณภาพด้านสถานศึกษา ด้านทีมนักเรียน และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน อยู่ในระดับดีมากทุกด้าน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียนมีผลงานและประสบความสำเร็จที่โดดเด่นระดับชาติและนานาชาติที่เป็นไปตามภาระงานทั้ง 3 ด้านคือ งานภารกิจ งานนโยบาย และงานเชิงพื้นที่ เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า

2.1 การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยใช้รูปแบบ TPS Model นี้ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของเขตพื้นที่และสถานศึกษา และใช้การหลักการบริหารเชิงพื้นที่เป็นฐานคิดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2 การมีภาวะผู้นำของผู้บริหารทั้งเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา คำนึงถึงการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่องที่สอดคล้องกับสภาพจริง โดยให้ความสำคัญกับทีมนักเรียนทั้ง 3 ทีมที่จะเป็นผู้ขับเคลื่อนแนวทางการบริหารจัดการนี้ และอยู่บนพื้นฐานการกำกับติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554)

2.3 การสร้างความศรัทธาและเชื่อมั่นในการนำองค์กรของผู้บริหาร ส่งผลให้ทุกภาคส่วน ได้แก่ สหวิทยาเขต คู่พัฒนา บุคลากรของเขต ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความไว้วางใจและยินดีที่จะให้ความร่วมมือทั้ง

3 ภาระงานคืองานภารกิจ งานนโยบาย และงานเชิงพื้นที่ อีกทั้งผู้บริหารใช้กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมในทุก ๆ กิจกรรมและให้การติดตาม นิเทศชี้แนะ

2.4 ในขั้นกระบวนการนั้น ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ใช้กระบวนการพัฒนางานด้วยระบบวงจรคุณภาพ PDCA และใช้กระบวนการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เข้ามามีบทบาทในการร่วมกันช่วยแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการทำงานทั้ง 3 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการนิเทศติดตาม และกระบวนการจัดการเรียนการสอน

อย่างไรก็ดี ยังมีข้อบ่งชี้จากคะแนนผลการประเมินสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 รายการ ปรากฏดังนี้

1. ผลการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ได้ระดับคุณภาพดีเยี่ยม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 จากคะแนนเต็ม 5) ซึ่งเป็นผลการประเมินที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเป้าหมายและเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ (คือ 4.21 ขึ้นไป จากระดับคะแนนเฉลี่ย 5 ช่วง)

2. ผลการประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 (KPI Report System: KRS) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ที่ประเมินโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลการประเมินสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดคืออยู่ในระดับคุณภาพ จำนวน 1 องค์ประกอบ และอยู่ในระดับมาตรฐานจำนวน 2 องค์ประกอบ ส่วนผลการประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 มีผลการประเมินสูงกว่าเป้าหมาย ในองค์ประกอบที่ 2 และ 3 ซึ่งผลการประเมินของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ยังอยู่ในระดับคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ ประธานสหวิทยาเขต คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยใช้รูปแบบ TPS Model อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีบทบาทและมีส่วนร่วม จึงเห็นผลดีภาพเชิงประจักษ์จากการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปและมีพัฒนาการด้านระบบงาน ด้านการบริการและความผูกพันกับองค์กร ด้านบริหารหน่วยงาน ด้านการบริหารเชิงรุกที่เข้าถึงโรงเรียน ครูและนักเรียน รับทราบปัญหาและแก้ไขไปด้วยกัน ตลอดจนมีการให้ขวัญกำลังใจและใช้การประเมินเสริมพลัง จึงส่งผลให้ผู้บริหารและครูร่วมกันขับเคลื่อนการจัดการศึกษาไปได้ และมีผลลัพธ์ที่ดีในทุกมิติต่อนักเรียน

โดยสรุปชี้ให้เห็นว่า ผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยใช้รูปแบบ TPS Model อย่างต่อเนื่อง 2 ปีการศึกษาที่ผ่านมา ส่งผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เกิดการบูรณาการและเชื่อมโยงภารกิจ และสามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างทั่วถึง มีประสิทธิผล และ

เกิดความยั่งยืน มีผลลัพธ์เชิงประจักษ์ทางการบริหาร ที่มีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้

ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบไปใช้

1. สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สนใจนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่ ต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักการและฐานคิดของรูปแบบให้มีความชัดเจน และสามารถประยุกต์กระบวนการบริหารจัดการได้ตามความเหมาะสมและบริบทของพื้นที่
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรพัฒนาบทบาทหน้าที่ด้านการกำกับ สนับสนุน ส่งเสริม และประสานงานกับสถานศึกษาให้จัดการศึกษาเป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษาให้เข้มข้น
3. สถานศึกษาเป็นระดับปฏิบัติการของการบริหารจัดการตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้ ซึ่งสถานศึกษามีความสำคัญที่สุด ความสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษาอยู่ที่สถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ต้องร่วมมือกันอย่างเป็นองค์รวม โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการและให้ความสำคัญกับงานวิชาการเป็นหลัก ส่วนงานอื่นให้เป็นส่วนเกื้อหนุนที่จะช่วยส่งเสริมให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- ธีระพล เพ็ญจันทร์. (2553). การบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. *วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 3(1), 113-121.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580)*. หน้า 1 เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก 13 ตุลาคม 2561.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2554). *การวิจัยและพัฒนารูปแบบกลไกการส่งเสริมการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุวิทย์ มุกดาภิรมย์. (2552). รูปแบบการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามแนวทางการบริหารภาครัฐแนวใหม่. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย*, 5(1), 80-93.